

D E P L A T E V.Z.W.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

Tekst overname toegelaten na accoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

		VERANTWOORDELIJKE UITGEVER	SECRETARIS
		A. VAN TSEGHEM	J.B. DREESEN
		IJzerstraat 1	Rode Kruisstraat 4
		8400 OOSTENDE	8400 OOSTENDE
		PENNINGMEESTER	REKENING
JAARGANG	23	J.P. FALISE	750-9109554-54
NUMMER	10	H. Serruyslaan 78/19	000-0788241-19
MAAND	october 1994	8400 OOSTENDE	

IN DIT NUMMER

- blz. 238 : L. DEWULF : Over het ontstaan van de christelijke mutualiteit en de volksbond te Oostende - een sociaal verhaal (slot).
- blz. 245 : J.G. DE BROUWERE : De tweede kursaal.
- blz. 246 : N. HOSTYN : Hedendaagse beeldende kunstenaars in Oostende (6).
- blz. 249 : A. SWYNGEDAUF : Ostendiana.
- blz. 250 : A. SMISSAERT (+) : Oostende tijdens de eerste wereldoorlog (33)
- blz. 256 : 6e lijst aankopen, schenkingen en andere opnamen in inventaris 1993.

OKTOBER- EN NOVEMBERACTIVITEITEN

De Oostendse Heemkring DE PLATE heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen op de volgende activiteiten.

OKTOBERACTIVITEIT. Avondvoordracht

Door omstandigheden werd de voordracht van de heer HOSTYN naar december verplaatst. U krijgt in de plaats de voordracht die oorspronkelijk in december voorzien was.

Wij brengen U een avondvoordracht met dia's en muzikale omlijsting
op donderdag 27 oktober 1994 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat 6.

Het onderwerp : **ZEEMANSLIEDEREN**

De spreker : de heer J.B. DREESEN, lid van de redactie van het maritiem tijdschrift Neptunus.

Er was een tijd dat de zeeman zong. Hij zong als hij mee in de gangspil liep om het anker aan boord te hieuwen, bij het werk aan dek en in de mast, bij het pompen, in de luttele ogenblikken waarover hij beschikte tussen wacht en slaap.

Hij zong niet alleen om het zware werk aan te kunnen, maar ook om zichzelf en zijn scheepsmat moed te geven in de dagenlang aangehouden inspanningen bij een storm en ontij.

Hij zong om de eentonigheid van zijn bestaan op te fleuren, om zijn heimwee naar huis, streek en volk te verbergen en om zijn hunker naar liefde en genegenheid te compenseren.

Hij zong bij het roeien, bij het laden en lossen, om zijn koersen en sterren te onthouden en bij zoveel andere gelegenheden.

Maar de zeeman verlearde het zingen. Het begon met de opkomst van de stoomvaart. Het leven aan boord werd minder hard. Er was geen stimulans meer nodig voor een gezamenlijke inspanning, de stoommachine deed het zware werk. De reizen werden korter.

En dan kwam de radio. eerst met een luidspreker aan dek en in de logiesten. Dat was handig voor het omroepen van orders. Daarna zette de telegrafist, op verloren ogenblikken, wat muziek op de lijn, daar had iedereen iets aan. Geleidelijk ontwikkelde het zich tot een systeem "Music while you work" noemde het toen.

En toen kwam de transistor. Die beantwoordde volledig aan de menselijke drang naar individualiteit. Iedere Janmaat sleurt nu dag en nacht zijn transistor mee, zet die ergens in de naaste omgeving "klem", stemt af op de soort muziek die hem het beste ligt en gaat dan eerst aan de job.

En onze Zeemansliederen, die vroeger van man tot man werden overgegeven gingen verloren. Niet allen want volkskundigen en musicologen, gewapend met een bandopnemer, kamden de hoeken van de wereld uit om wat nog overbleef op schrift of band te stellen.

U krijgt vanavond een overzicht van wat er in de Maritieme Folklore onder de noemer Zeemansliederen gecatalogeerd staat. Als U meer wilt weten, over de oorsprong van de zeemansliederen die U regelmatig nog via radio of koren kunt beluisteren dan moogt U deze avond niet missen.

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos ook voor niet-leden. Wij verwachten U stellig. Men zegge het voort.

NOVEMBERACTIVITEIT. Namiddagvoordracht

Wij brengen U een vertelvoordracht op

woensdag 9 november 1994 om 14u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat, 6.

Het onderwerp : **VISSERSLEVEN IN DE TWEEDE WERELDOORLOG**

De spreker : de heer André VAN CRAEYNEST. Vijftig jaar zeemansleven als matroos, motorist, stuurman, schipper en leraar aan de Nieuwpoortse visserijschool.

In 1940 vluchtte het gezin VAN CRAEYNEST, zoals vele andere vissersfamilies, naar Engeland. Van 1940 tot 1942 stelde zoon André zijn vakkennis ter beschikking van de visserij waarna hij naar de koopvaardij trok. Van 1942 tot 1945 deed hij dienst bij de Britse koopvaardij waar hij betrokken was bij de konvoien tussen de U.S.A. en Great Britain op de stormachtige en aartsgevaarlijke Noord-Atlantische Oceaan.

Vanmiddag vertelt hij ons over zijn wedervaren in die 5 lange jaren waarin hij als een eenvoudig visser en zeeman zijn steentje bijdroeg tot wat uiteindelijk de overwinning op Nazi-Duitsland werd.

Geen "story" van militaire acties, maar feiten gegrepen uit het leven van een zeeman die gedurende 5 lange jaren zijn leven veil had voor de zaak van de Geallieerden.

In het afgelopen jaar werden we, via televisie, radio en persmedia, overstelpt met beelden en woorden over de landing in Normandië en de daarop volgende bevrijding van Europa. Het is echter ook wel interessant de minder gekende aspecten van 5 jaar Wereldoorlog 2 te horen vertellen. En vertellen kan André VAN CRAEYNEST.

Zoals steeds een namiddag die U niet moogt missen. De toegang is vrij en kosteloos ook voor niet-leden. Men zegge het voort.

J.B. DREESEN

OVER HET ONTSTAAN VAN DE CHRISTELIJKE MUTUALITEIT EN DE VOLKSBOND
TE OOSTENDE

EEN SOCIAAL VERHAAL (slot)

door Lionel DEWULF

De maatschappijen van Onderlinge Bijstand

De mutualiteit of de maatschappij van onderlinge bijstand (M.O.B.) zoals deze werd genoemd, had een eeuw terug een andere inhoud dan vandaag en het begrip "ziekterisico" een veel somberder lading dan nu.

Voor de arbeider die na 13 uur zwaar werk 1 frank loon verdiende, was de grootste bekommernis zijn kinderen op het einde van de week nog wat eten te kunnen geven. Van hem kon niet verwacht worden dat hij nog wat aan de kant legde voor slechte tijden. Viel hij ziek, dan had zijn gezin niet meer de minste middelen van bestaan. In het beste geval sprongen de burens of een paar werkmakkers bij. Maar zij konden met hun schamel loon niet voldoende steun bieden.

Toch lag precies deze wederzijdse hulp aan de oorsprong van de 19e eeuwse ziekenkassen. Men noemde ze "Maatschappijen van Onderlinge Bijstand" ("Sociétés mutualistes") (1).

Het moet - alle verhoudingen in acht genomen - even aanlokkelijk geweest zijn een M.O.B. op te richten als vandaag een V.Z.W. Men richt een V.Z.W. op en na enkele jaren hoort men er niets meer van. Zo bestonden rond de eeuwwisseling in de stad Brugge alleen al een 50-tal maatschappijen van onderlinge bijstand die een uitgesproken katholiek karakter hadden (2).

Ook in Oostende duikt in 1887 de naam op van de "Werkmansbond" en in 1891 "De Jonge Werklieden", beiden van katholieke inspiratie (3). Ook in de schoot van de Prins Boudewijnskring en het Karel de Goede Genootschap, waarvan hoger sprake in het socialistisch pamflet, fungeerde een bond van onderlinge bijstand. De laatste stond onder leiding van de sociaalvoelende dokter SNOECK, die trouwens door Broederliefde als dokter zou "aangenomen" worden.

Merkwaardig is dat in Oostende slechts 2 M.O.B. erkend werden, nl. de M.O.B. van de ambtenaren van de stad Oostende (erkend bij K.B. van 29-11-1864 verschenen in B.S. van 5-12-1865) en "De Werklieden" (K.B. van 16-5-1883 in B.S. 20-5-1883).

Op 3 april werd namelijk een wet uitgevaardigd die voor de maatschappijen rechtspersoonlijkheid voorzag. De wettelijke erkenning hield voor de ziekenfondsen administratieve voordelen in, en bood meer mogelijkheden voor het verwerven van inkomsten.

Daartoe moesten de maatschappijen hun doel en werking nauwkeurig in statuten vastleggen. Maar de staat en de gemeentelijke overheid eisten in ruil toezicht op de rekeningen, de leden en het bestuur. De meeste maatschappijen stonden wantrouwig tegenover deze controle en vroegen geen wettelijke erkenning aan.

Het 15 puntenprogramma van het Comité van Sociale Werken bleef niet zonder gevolg.

De pastoor van Stene, E.H. Lodewijk LAWAISSSE neemt in 1894 een (nieuw) initiatief om in zijn parochie (lees : gemeente) een officiële M.O.B. op te richten.

En Paster PYPE richt in 1894 liefst 3 maatschappijen op :

- een verzekering tegen ongevallen op zee
- een spaarkas
- een pensioenkas

Zowel de M.O.B. "Troost in Nood" van Stene als de pensioenkas van Paster PYPE zullen aansluiting zoeken bij het naderhand in 1903 opgerichte Verbond der Katholieke Maatschappijen van Onderlinge Bijstand en Lijfrentekassen van het arrondissement Oostende.

In de "Gazette van Brugge en der Provincie West-Vlaenderen" dd. 11-4-84 was reeds een oproep verschenen aan de leden van de burgerij om "erelid" te worden van de maatschappijen van onderlinge bijstand, omdat de werklieden het kennelijk niet alleen aan konden (zij zagen niet altijd het nut er van in, en wanneer ze werk hadden, waren er problemen met de regelmatige bijdragen, wanbeheer ten gevolge van ongeschooldheid, enz.).

Dat was wel een nieuw geluid. Tot dan was de M.O.B. meestal beperkt gebleven tot voornamelijk ambachtslieden, en handarbeiders van een wijk, een fabriek of eenzelfde beroepstak.

De ereleden spelen hun rol in de ontwikkeling van de maatschappijen van onderlinge bijstand. Vaak stellen sociale werkers, advocaten, priesters, notarissen, geneesheren, en op de buiten de kasteelheren, zich aan het hoofd van een Onderlinge Bijstand.

In hetzelfde jaar 1894 was ook op 23 juni een nieuwe wet tot stand gekomen die staatssubsidies voorzag voor mutualiteiten die rechtspersoonlijkheid aanvroegden. De remmende overheidscontrole die in de wet van 1851 ingebouwd was, werd opgeheven (4). Zelfstandig beheer zonder officiële inmenging werd verzekerd. Maar ook de geestesgesteldheid was veranderd : "La prévoyance et non la bienfaisance sera désormais la base de l'oeuvre de la mutualité".

Ook in Oostende waren de gunstige voorwaarden voorhanden om een maatschappij van onderlinge bijstand van christelijke inspiratie te laten erkennen door de overheid. Toch moesten er zich eerst een paar politieke schokken voordoen. Daarom een kleine uitwijding over een boeiende episode in onze lokale politieke geschiedenis.

Katholieke doorbraak in de politiek

In 1894 werden er voor het eerst parlementaire verkiezingen gehouden volgens het algemeen meervoudig stemrecht (cfr. Daensverkiezing).

In Oostende hadden de liberalen de verkiezingen gewonnen in 1892 zowel voor Kamer en Senaat. De katholieken hadden geen enkel mandaat (ook niet in de gemeenteraad of provincieraad wat het kanton Oostende betreft).

De katholieken zagen een kans met de nieuwe kieswet hun stemmenaantal op te drijven vooral op het platteland, waar ze de meeste aanhang kenden. Er werd gewikt en gewogen. In die tijd was de invloed van de clerus bij de opstelling van de katholieke lijsten zeer groot.

E.H. Victor LANSSEN, toen coadjutor van de Deken, kreeg in 1878 van Bisschop FAICT de opdracht het centraal kiescomitee te Oostende en de plaatselijke comités in elke gemeente van het arrondissement te hervormen. Nadat hij in 1891 tot pastoor van Leffinge was benoemd, bleef hij zijn politieke opdracht uitoefenen.

Hij stelde Jules CARBON voor, een 27-jarige advocaat en voorzitter van de Sprekersbond als lijststaanvoerder voor de Kamer, maar hij weigerde. Na 2 maanden aandringen aanvaardde hij kandidaat te zijn onder uitdrukkelijk beding te streven naar een oplossing van de sociale kwestie, niet in het wilde weg, maar met medewerking van de staat en steun van de Kerk, en voor alles door middel van beroepsorganisaties (5).

De katholieken haalden een ruime meerderheid (64 %). Jules CARBON werd met klank verkozen. Geen enkele liberale kandidaat werd verkozen. Dit was de aanleiding voor de liberalen om arbeiders aan te trekken en het Werkersverbond "Help U Zelf" (later mutualiteit) op te richten (6).

In 1895 waren er tussentijdse verkiezingen na de dood van de beloftevolle en amper 28-jarige volksvertegenwoordiger Jules CARBON.

Omdat de Daensisten opkwamen met Hector PLANCQAERT besloot de Cercle Catholique haar kopman, de uiterst conservatieve DEROO te vervangen door Paul CARBON, broer van de overleden volksvertegenwoordiger die even in de gunst van het volk stond.

De verkiezingsuitslag van 28 juli 1895 was een succes voor de Oostendse Daensisten : zij behaalden in het kanton Oostende 21,8 % van de stemmen, de liberalen 24,8 %, de socialisten 17 % en de katholieken 36,3 % (7). De socialisten waren voor de eerste maal opgekomen en haalden samen met de Daensisten méér stemmen dan de katholieken.

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van november 1895 leden de katholieken opnieuw een nederlaag. En dat was voor historicus pater SCHOLL de aanleiding om de Volksbond op te richten.

De Volksbond

Op 15 maart 1896 hebben 12 mensen de Volksbond gesticht in café "t Bronzen Peerd" bij CREPIN in de Weststraat nr. 50 (nu A. Buylstraat), lokaal van de Cercle Catholique, dat 1 jaar later zou aangekocht worden door Albert BOUCHERY (8).

Bij het inhuldigingsfeest van 12 april waren er reeds 125 leden. Voorzitter werd Leonard SPILLIAERT (die samen met o.a. Aimé SMISSAERT het initiatief genomen had). Leonard was de vader van de kunstschilder Leon SPILLIAERT en zelf haarkapper, parfumeur en leverancier van het Hof. Aimé was de vader van Emiel SMISSAERT, drukker en bestendig afgevaardigde.

Een jaar later was de vereniging al zo sterk dat zij het lokaal "Rhetorica", de oude zetel van de Entente der liberale verenigingen in pacht kon nemen (9).

De Volksbond had een dubbel doel : enerzijds de kleine burgers en arbeiders opstellen tegen het politieke monopolie van de conservatieve burgerij en anderzijds verhinderen dat de arbeiders naar het socialisme overgingen (Het gevaar van het Daensisme was geweken, nu de christen democraten werden opgevangen in de schoot van de Volksbond en er geen prominente Oostendenaars op de lijsten stonden).

De Volksbond overkoepelde zowel studiekringen als vermaakafdelingen zoals toneelgroepen (De Zeesterre), als turngroep (Willen is Kunnen dat uit een "knokploeg" is ontstaan), vakverenigingen als mutualiteit (10).

Onder de stichters van de Volksbond werden tevens de oprichters gevonden van de Maatschappij van Onderlinge Bijstand wiens erkenning zou aangevraagd worden en in wier schoot tenslotte alle gelovige werknemers zich zouden (moeten) aansluiten. Het waren opnieuw handelaars en kleine patroons die de nieuwe maatschappij oprichtten. Het voorlopig bestuur van de M.O.B. die de naam droeg "Spaarzaamheid en Broederliefde" zou in november 1896 in een algemene vergadering bevestigd worden, waarop eveneens de statuten werden goedgekeurd. Deze historische vergadering ging andermaal door in de Broederschool in de Constantinopelstraat (11), precies de plaats waar de uitbetalingslokalen van de hedendaagse Broederliefde zullen gevestigd worden.

Het dagelijks bestuur zag er de eerste jaren als volgt uit - althans volgens de nota's van Karel GOETGHEBEUR die het vernomen heeft van de pioniers zelf

- Karel DUBOIS, Voorzitter
- Leonard SPILLIAERT, ondervoorzitter (12)
- Alfons ELLEBOUDT, schrijver (13)
- Pieter VANDEWEGHE, penningmeester (14)
- E.H. Remi ROORYCK, proost (15)

Alhoewel in principe alleen werknemers tot een bepaalde leeftijd konden toetreden, moeten wij de arbeiders met een loupe zoeken in het bestuur. De adviserende geneesheer (avant la lettre) werd dokter SNOECK.

De M.O.B. Spaarzaamheid en Broederliefde zou bij K.B. van 14-2-1897 erkend worden (B.S. 3-3-1897). In de Nederlandse tekst staat verkeerdelijk 1896 vermeld.

Op 3 november 1902 wordt dan "Het Verbond der Katholieke Maatschappijen van Onderlingen Bijstand en Lijfrentekassen van het Arrondissement Oostende en Aanpalende Gemeenten" opgericht en bekrachtigd bij K.B. van 20 februari 1903. De statuten vermelden dat de zetel van het verbond gevestigd is te Oostende, in het lokaal van "den Katholieken Volksbond", Christinastraat (16).

De Volksbond groeide ook uit tot een politieke macht en het kwam herhaaldelijk tot spanningen met de conservatieve Cercle Catholique. Met het oog op de wetgevende verkiezingen van 1906 kwam het tot een krachtmeting.

Om orde op zaken te stellen, benoemde de bisschop WAFFELAERT, onder druk van Minister van Staat Charles WOESTE, Louis COLENS, zoon van de franstalige bourgeoisie en onderpastoor van SS Petrus en Paulusparochie tot eerste officiële proost. De progressieve maar ook frivole SPILLIAERT moest zich terugtrekken als lijststaanvoerder van de Katholieken en J. VAN DER HEYDE zou de kopman worden en ook verkozen worden (17).

Proost COLENS zou zich meer en meer als een echte bestuurder van Maatschappelijke Werken laten gelden, zoals trouwens zijn officiële titel luidde. Met hart en ziel zou hij zich inwerken, zoveel mogelijk werknemers in het bestuur betrekken en begrip opbrengen voor de Vlaamse zaak. Hij lanceerde de leuze : Voor het Volk en Door het Volk.

Bij zijn benoeming in 1922 tot geestelijke raadgever van het nationale A.C.W. zou hij in de betrokken kringen te Brussel onthaald worden als een "travailleer" (18). WOESTE had zich duidelijk misrekend.

In 1910 werd zoals gezegd Karel GOETGHEBEUR aangeworven en kwam een algemeen secretariaat tot stand.

In 1913 verhuisde de organisatie naar de nieuwe lokalen, gebouwd door de zorgen van deken CAMERLYNCK in de Stockholmstraat (thans Dr. L. Colensstraat). Tijdens de eerste wereldoorlog werd dit gebouw herschapen in een volkskeuken waar dagelijks 1.000 à 1.200 noenmalen werden verstrekt.

Broederliefde adopteert en fusioneert

Op de bestuursvergadering van 19 april 1914 wordt beslist dat de leden van de Onderlinge Bijstand van Stene mogen overkomen naar Broederliefde zonder 6 maanden te moeten wachten om van de voordelen te kunnen genieten. Ook zouden de inwoners van Zandvoorde die wensen lid te worden aanvaard kunnen worden. Daartoe wordt een bureel geopend op de Conterdam bij bestuurslid en bode (toen knape genoemd) August STEMGEE. Later zou ook het Sas Slijkens deel uitmaken van het werkveld van Broederliefde.

Intussen was op 18-12-1910 een M.O.B. voor vrouwen opgericht en volgens de heer SMISSAERT, afgevaardigde van het Ministerie van Nijverheid en Arbeid was dit de eerste van het land (in werkelijkheid was er al een opgericht in Gent). Eerst werd als benaming van de vereniging "Troost in Nood" voorgesteld, maar aangezien deze naam al elders werd gebruikt, werd "Vrouwenkrans" voorgesteld. De nieuwe voorzitter werd mevrouw weduwe STRUMANE, die op 21-7-1912 werd opgevolgd door Juffrouw Bertha TRATSAERT.

In de schoot van "Vrouwenkrans" werd in 1920 het prachtig werk "Moeder en Kinderwelzijn" tot stand gebracht alsook een eigen kliniek.

In 1929 worden beide mutualiteiten samengesmolten tot Broederliefde-Vrouwenkrans (en bekrachtigd bij K.B. van 16-6-1930). Voorzitter Edw. VIGNE en Bertha TRATSAERT treden aanvankelijk beiden op als voorzitter. Vanaf 29-6-1937 tekent Juffr. TRATSAERT uitsluitend de verslagen. Zij wordt ook Verbondsvoorzitter en oefent een plaatselijk politiek mandaat uit (19).

Huldiging van de pioniers van Broederliefde bij het 60-jarig bestaan in 1956-1957.

De eerste vrijgestelde secretaresse Juff Madeleine Coster in de bloemetjes gezet, n.a.v. opening nieuwe lokalen in 1974

Op 5 december 1913 werd het duizendste lid genoteerd en 20 jaar later, in 1933 werd het 10.000ste lid gevierd (20). Op 31 december 1993 telt de Oostendse CM Broederliefde-Vrouwenkrans 32.639 leden of 45,96 % van de Oostendse bevolking.

Met de samengesmolten mutualiteit Broederliefde-Vrouwenkrans wordt een nieuw dik hoofdstuk geschreven in de geschiedenis van de Christelijke Mutualiteit met namen als klokken, zoals de proosten EGGERMONT (1924-37), Sylveer GRYSPEERDT (1937-53), Frans CATRYSSE (1953-61), Joris DE JAEGER (1961-72) en Paul MORE (1972-82). Verder de voorzitter Arthur VERMAUT (1953-72) en de secretarissen Madeleine COSTERS, Albert ARNOUT en Robert VANDENHOEKE. Maar dit hoofdstuk is voor een andere keer.

Tot zover dit verhaal van de eerste sporen van de Christelijke mutualiteitswerken te Oostende. Inderdaad een sociaal verhaal dat (als uitgesteld gevolg van Rerum Novarum, te Oostende in 1894 begint, met een door de geestelijkheid goedgekeurd en aangemoedigd actieprogramma, het ontstaan van 2 kassen die zullen opgaan in het Verbond CM, en de verkiezing van de eerste echte "Christen Democraat" in het Parlement : Jules CARBON.

-
- (1) Patricia QUAGHEBEUR : "De Maatschappijen van Onderlinge Bijstand" in "Onder Ons" maandblad van "Ziekenzorg", maart 1986, blz. 20 e.v.
 - (2) cfr boek "Bisdom Brugge 1559-1984" blz. 511. Op 31-12-1982 (!) waren er in West-Vlaanderen 37 erkende mutualiteiten aldus Charles CAMBIER in "Le livre des bons ouvriers. Manuel des prévoyance ou moyens d'améliorer la condition des classes laborieuses". Gand 1886.
Anderzijds merkt VANDEVELDE op : nergens is het aantal mutualisten zo groot als te Brugge nl. 139 per duizend terwijl het landsgemiddelde slechts 23 per duizend is. Cfr. E. VANDEVELDE "Les associations professionnels d'artisans et ouvriers". Brussel 1891 blz. 81.
 - (3) Zie Feuille d'Ostende Van 11-11-1888 p. 3 a en van 8-10-1891 p. 3 a.
 - (4) De wet van 1894 was een mijlpaal. Door haar technische vereisten spoorde zij de mutualiteiten aan zich beter in te richten. Door de beloofde milddadigheden zette zij de tot dusver individualistische arbeiders aan zich te verenigen. Zij koesterde geen achterdocht meer zoals de wet van 1851. Zij stelde geen enkele politieke voorwaarde en verzekerde het meest volledig zelfstandig beheer zonder enige officiële inmenging. Zij sluit de willekeur uit, want zij verplichtte de regering de wettelijke erkenning te verlenen, zo de verzoekende maatschappij de voorschriften van de wet naleefde.
Zij verleende een ruime rechtsbevoegdheid en hield rekening met het meest uitgebreid mutualistisch arbeidsveld (cfr. R. REZSOHAZY : "Geschiedenis van de kristelijke mutualistische beweging in België". Antwerpen 1957 p. 118).
 - (5) Feuille d'Ostende dd. 30-9-1894.

- (6) Zie W. MAEREVOET : "De politieke evolutie in het arr. Oostende (1830-1914)" in "Ostendiana". Uitgave V.V.F. Oostende 1972 blz. 77.
- (7) K. ROTSAERT : "Het Daensisme in het arrondissement Oostende" in "Biekorf" 1984, blz. 343.
- (8) "Albert BOUCHERY (1858-1941)" door Jean-Marie BEKAERT in "De Plate" 1994, blz. 9.
- (9) Gazette van Brugge dd. 22-5-1897 blz. 2. Later wordt het een café-restaurant, zie fotoalbum A. VAN CAILLIE, "Oud Oostende in Beeld", deel 4 (1989) nr. 87.
- (10) "De Volksbond te Oostende" door Dr. S. SCHOLL in : "De geschiedenis van de arbeidersbeweging in West-Vlaanderen (1875-1914)" o. c. blz. 209.
- (11) Feuille d'Ostende 7-11-1896 p. 2 en Duinengalm 7-11-1896 p. 2.
- (12) Over de kwartierstaat SPILLIAERT zie R. DEWULF-HEUS in "De Vlaamse Stam" 1973, blz. 135.
- (13) Het betreft hier kennelijk ELLEBOUDT Alfons junior (1864-1948) stichter en uitgever van De Zeewacht in 1894 en later katholiek gemeenteraadslid en schepen. De Zeewacht was in de beginjaren De Volksbond genegen want het blad droeg als ondertitel : volksgezind weekblad voor burger en werkman. Foto van de gouden bruiloft Alf. ELLEBOUDT-MOULAERT in "70 jaar Jan Piers (1920-1990)". Fotoalbum van de Oostendse Persclub 1990.
Zie de kwartierstaat ELLEBOUDT door E. VAN HAVERBEKE in "Ostendiana II", Jaarboek V.V.F. (1975) blz. 148.
- (14) VANDEWEGHE Pieter was een handelaar in grondstoffen en aannemer. Na enkele maanden zou hij voorzitter worden tot in 1913, toen hij burgemeester van Stene geworden was. Als penningmeester werd hij opgevolgd door de heer SEYS en later de heer LESCRAUWAET, handelaar in stoven.
Op 2 maart 1913 wordt de heer VANDEWEGHE opgevolgd door de heer CLAEYS, tot dan schrijver. Op 4 januari 1920 wordt hij opgevolgd door de heer LESCRAUWAET die tevens hoofdman van de Volksbond was. (Deze laatste wordt ook beschouwd als de stichter-peetvader van W.I.K.). Op 16 november 1920 wordt Ed. VIGNE voorzitter, zelf opgevolgd door B. TRATSAERT.
- (15) E.H. Remi ROORYCK was de eerste onderpastoor van de nieuwe Sint-Jozefsparochie. Hij was een flinke boerenzoon uit Hoogstade doch een geheelonthouder en zou spoedig opgevolgd worden door E.H. Emiel MARCOU, onderpastoor van de SS Petrus en Pauluskerk.
- (16) Zie Fred VANDENBUSSCHE : "Het Verbond der Christelijke Mut." o.c. blz. 38.
- (17) K. ROTSAERT : "Het Daensisme in West-Vlaanderen" o.c. blz. 94.

- (18) Jaak BREPOELS : "Wat zoudt gij zonder 't werkvolk zijn ? Anderhalve eeuw arbeiderstrijd in België". Uitgeverij Kritak 1988, blz. 126.
- (19) Juff. TRATSAERT, gemeenteraadslid van 1921 tot 1958, maakte als eerste vrouwelijke politica deel uit van het Oostends Schepencollege in 1953 (als raadslid met de meeste anciënniteit) tot dan een exclusieve mannenzaak. Zie fotoboek 70 Jaar Jan Piers.
- (20) De Zeewacht van 27 mei 1933.
-

DE TWEEDE KURSAAL

Er is tegenwoordig veel spraak van een kursaal in de toekomst. Over de toekomst van die kursaal weet ik omzeggens niets. Maar over de vorige kursaals daarentegen, weet ik nu en dan wel een ietsje : ik leer dat allemaal wanneer ik in het familiearchief aan het grasduinen ben.

Toen in 1878 de nieuwe kursaal ingehuldigd werd, gebeurde dat vanzelfsprekend met het houden van een banket, van een groots banket in de kursaallokalen zelf. Eén der genodigden was Jacques-Jean DE SORGHÉ, directeur van de Berg van Barmhartigheid (in het Oostends de woeker genaamd) en secretaris van het Bureau de Bienfaisance (1).

Het plaatskaartje werd bewaard (2). Het is een bristol, 113 mm breed en 62 mm hoog, geleverd door het huis DAVELUY. Op de achterkant is er een (nu sterk vergeelde) foto van de maquette van het nieuwe kursaal gelijmd. Onder het fotootje drukte DAVELUY "Nouveau Kursaal d'Ostende", - foto en tekst in een dunne rode omlijsting

J.G. DE BROUWERE

- (1) Hij was er alleen bij : zijn vrouw was op 01-02-1878 overleden. Over hem en zijn vrouw zie : Onze kwartierstaat; Charles DE SORGHÉ in "Ostendiana VI" (1993), blz. 159-181.
- (2) Het kaartje werd, lijkt toen gebruikelijk was, middels twee punten zegellak geplakt in een album-met-blaauwe-bladen.

door Norbert HOSTYN

52. Enzo CUCOVAZ

Kunstschilder uit het amateurscircuit.

Deelname aan de zevende biënnale voor Amateurschilders te Oostende, 1989 (Tevewest-Ebes) met : - Ijzervlechten

Woonde in 1989 : Nieuwpoortsesteenweg 631.

53. Freddy D'ANNEEL

° Oostende, 1929.

Kunstschilder-beeldhouwer; opleiding van de Academie te Brussel (bij J. RANSY, F. DEBONNAIRES en G. VERHASSELT); voornamelijk naaktfiguren en religieuze thematiek; was lesgever aan de Ecole d'Arts Plastiques et Visuels te Ukkel; woonde tot 188 te Terhulpen, nu in de Westhoek.

Musea : M.S.K. Oostende

Lit. : N. HOSTYN, Catalogus beeldhouwwerken, Oostende (M.S.K.), 1988.

54. Germaine DE BAENST

Kunstschilder uit het amateurscircuit; aquarellen. Deelname aan de 5de Biënnale voor Amateurschilders "TEVEO" 1985 met 3 stillevens

Deelname aan de 7de Biënnale voor Amateurschilders, 1989 (Tevewest-Ebes) met - maalboot in Oostende
- maalboot in Oostende
- Brugge

Adres : Kaaistraat, 3.

55. Staf DEBLEECKER

° Oostende, 1923

Kunstschilder; opleiding aan de Stedelijke Kunstacademie bij Marcel Maurice BOEL (1948-1950); realistische marines in pasteltechniek.

56. François DEBROCK

Kunstschilder uit het amateurscircuit. Deelname aan de 5e Biënnale voor Amateurschilders "Teveo", 1985 met - Scheepsramp
- Herstellingswerken

Woonde in 1985 : Oostendse Haardstraat, 37.

57. Eddy DE BUF

Kunstschilder uit het amateurscircuit. Deelname aan de 5e Biënnale voor Amateurschilders "Teveo", 1985 met - De lokvogel.
Werkt in surrealistische stijl.

Woonde in 1985 : Stuiverstraat, 68.

58. Marie-José DE CAVEL

Kunstschilder uit het amateurscircuit. Deelname aan de 5e Biënnale voor Amateurschilders "Teveo", 1985 met - Ogen en niet zien
- Vluchten kan niet meer
- Schim

Woonde in 1985 : Zeedijk 138.

59. Daniël DECLERCO

Kunstschilder uit het amateurscircuit. Voornamelijk marines.

60. Adrienne DE CLIPPEL

Kunstschilder uit het amateurscircuit. Deelname aan de 7e Biënnale voor Amateurschilders, 1989 (Tevewest-Ebes) met :
- Andalousisch Paard

Woonde in 1989 : Dahlialaan, 57.

61. Joris DECOMBEL

Kunstschilder uit het amateurscircuit. Deelname aan de 5e Biënnale voor Amateurschilders "Teveo", 1985 met - Edelvrouw
- Slot ter Mote
- Zicht op Oud Gistel

Woonde in 1985 : Torhoutsesteenweg, 623.

62. Jan DECONYNCK

° Veurne, 1963.

Kunstschilder; opleiding aan het Sint-Lukasinstituut te Gent (1981-1982) en aan de K.A.S.K. te Gent (1982-85).

Musea : M.S.K. Oostende

Lit. : - Galerie William Wauters te gast, Antwerpen (I.C.C.), 1990.
- Jan Deconynck (tentoonstellingscat.), Graz (Galerie E. Lendl, 1990.

63. James DE CONINCK

° Oostende, 1962.

Kunstschilder-graficus; opleiding aan het Sint-Lukasinstituut te Schaarbeek bij Luc VERSTRAETE en R. VERWIMP (grafiek).
Laureaat wedstrijd "Teveo", 1985. Nonfiguratief

Lit. : James De Coninck (tentoonstellingscat.), Brussel (Art Gallery Boycott), s.d.

64. Yves DEGRIECK

° Oostende, 1951.

Beeldhouwer; steenhouwer van beroep en autodidact als beeldhouwer; nonfiguratief beeldhouwwerk.

Individuele tentoonstelling in de Galerij "Manga", 1992.

65. Ingrid DEHAENE

Kunstschilder uit het amateurscircuit. Deelname aan de 5e Biënnale voor Amateurschilders "Teveo", 1985 met - Zebrapad
- Potten en Pannen

Deelname aan de 7e Biënnale voor Amateurschilders, 1989 (Tevewest-Ebes) met - Meeuwen aan zee
- Poedel
- Hond aan zee. Winter

Woonde in 1989 : E. Beernaertstraat, 75.

66. Vic DEKEERSGIETER

° Gent, 1930.

Kunstschilder; leerling aan de Kon. Academie voor Schone Kunsten te Gent (sierkunsten, binnenhuisontwerpen, xylogravure en etsen); was in 1947 prijswinnaar van de affichewedstrijd voor het Marshallplan; woont en werkt te Oostende.

Lit. : Groepstentoonstelling (tentoonstellingscat.) Oostende (Galerij Poseidon), s.d.

67. Irma DE KETELAERE

Kunstschilder, individuele tentoonstelling in de Galerij "De Ketelaere" (Kaaistraat, 1993).

Pseudoniem : Ina CLIFFORD.

68. Myriam DEKEYSER

Kunstschilder uit het amateurscircuit. Deelname aan de 5e Biënnale voor Amateurschilders "Teveo", 1985 met - Banana
- Jeans

Woonde in 1985 : Vinkenstraat, 29.

69. Eric DE KEIVITH

Beeldhouwer. Leerling Kunstacademie Oostende.

OSTENDIANA

door A. SWYNGEDAuw
m.m.v. E. SMISSAERT

DEVENT, Georges

Heist aan zee : de mémoires van een badstad (1860-heden).

HOSTYN, Norbert

Museum voor Schone Kunsten, Oostende : aanwinsten 1993 (katalogus).

JAARBOEK

Jaarboek havens van Zeebrugge en Oostende : 1993-1994.

LEGRAND, Francine-Claire

Ensor, naargeestig en charmant : " een andere Ensor" (na ca. 1900).

MAJOR, Walter

Het vliegveld te Stene-Oostende (1920-1945) : een geschiedenis in documenten.

GROENE

De "Groene 62" : landschapsverkenning langs de spoorwegbedding Oostende-Torhout.

LIETARD, Edwin

De auto op de Oostendse medailles.

LIETARD, Edwin

Federatie "Ex-Onderofficieren Belgisch Leger", Sectie Oostende (stichtingsdatum 1-11-1887) : medailles.

BOWENS, Jacobus

Nauwkeurige beschrijving der oude en beroemde zee-stad Oostende / bewerking in hedendaags Nederlands en chronologisch heringedeeld : Albert G.R. DRIESSEN.

IPPEL, Simon

Verhalen rond de Oostendse beiaarden : (1653-heden).

TRICOT, Xavier

James Ensor : catalogue raisonné des peintures (1875-1941).

VANCRAEYNEST, Raymond

Onze-Lieve-Vrouwecollege, Oostende (1842-1992) : college der Oratorianen (1653-1796) en Onze-Lieve-Vrouwecollege (1842-1992).

VILAIN, Omer

Kalender 1993 : thema "Oostendse haveninrichtingen".

ANDERSEN, Arthur

Oostende : micropolis aan zee : een stratigisch denk- en aktiemodel voor de ontwikkeling van het stadsgewest Oostende : rapport.

CATALOGUS

James Ensor "Radierungen" : katalog der Ausstellung von 122 Radierungen (etsen) : Kunsthalle Bremen, 3.11.1992 bis 3.1.1993.

Dinsdag 22e December. -

NEGENENZESTIGSTE DAG DER BEZETTING

Heden nogmaals geen concert op de Groote Markt, doch in de plaats, 's namiddags van 2 1/2 tot 3 1/2 ure, concert op den koer van het Burgerlijk Hospitaal, en tevens, gansch den dag, kanongebulder in 't zuiden.

Rond 8 ure komt van den kant van den Thouroutschesteenweg een troep van ruim 200 personen van Sint Pieterscapelle en Slype af, de eene met peerd en kar, de andere met stootkar, met huisraad en levensmiddelen beladen. De sukkelaars, omringd door duitsche soldaten, waarvan er enkele zijn die uit medelijden kleine kinders dragen, worden langs de A. Pieterslaan naar de statie gebracht, voor dewelke zij samengeperkt als een troep vee, gedurende meer dan 3 uren het vertrek van den trein naar Brugge moeten afwachten.

Rond 10 1/2 ure komt eene tweede troep af van rond de 100. Onmogelijk van die menschen veel te weet te komen : van zoohaast men eenige sekonden met hen spreekt wordt men door de duitsche schildwachten achteruit gestooten. Wij slagen er nochtans in, te vernemen dat de bevolking van St Pieterscapelle, de menschen wonende tusschen die gemeente en omtrent tot halverwege Zevecote, alsook een groot gedeelte der Slypenaren deze nacht om 1 ure van de duitschers bevel kregen hunne woningen te ontruimen en onder duitsch geleide naar Oostende op te trekken.

Deze morgen werd wederom een tram vol met hout Middelkerkewaarts opgestuurd.

Rond 1 ure komt nog een troep vluchtelingen uit Slype af; evenals deze van deze morgen worden zij met den trein opgestuurd.

Heden werd de *Volkskeuken* in den *Katholieken Volksbond* geopend. Eenieder kan 's morgens tusschen 7 en 8 ure aan den prijs van 5 centiemen een liter koffie bekomen. Van 11 tot 1 ure kan men daar noenmalen aan 15 ctm. if 25 ctm. per hoofd. Voor 15 ctm. bekomt men eene telloor lekkere soep, eene groote telloor aardappelen (patates frites) en een groot glas bier; voor 25 ctm. bekomt men daarbij eene schoone portie vleesch, bifsteak, saucissen of ander vleesch, volgens den dag.

* * *

Volgende plakbrief in de 3 talen werd heden uitgevaardigd :

BERICHT

In betrekking met de afkondiging van Zijne Excellentie den Krijgs-Gouverneur von Kramsta, van 19 November ll. beveel ik dat al de leden der Burgerwacht, Oostende bewonende, zelfs deze die aan den oorlog geen deel genomen hebben, zich zullen aanbieden ten stadhuize, Militiezaal, Kerkstraat, te weten : diegenen wier naam begint met ene der letters A en met M, op Maandag 28 December 1914, en diegene wier naam begint met eene der letters N tot Z, op Dinsdag 29 December 1914. De uren waarop men zich moet aanbieden,

zijn van 10 uur 's morgens tot 1 uur namiddag, en van 3 tot 5 namiddag (Duitsche tijd).

Brugge, den 22 December 1914.

De Kreis-Chef van Brugge
Graaf von Schwerin
Luitenant-Kolonel

* * *

Door toedoen van den Middenstandsbond van Oostende, werd heden volgend verzoekschrift tot de hh. Burgemeester, Schepenen en Gemeenteraadsleden, gestuurd :

MIDDENSTANDBOND
Oostende

22 december 1914

Geachte Heeren,

De ondergeteekenden, Voorzitter en Schrijver van den Middenstandsbond van Oostende (Bond ter verdediging der belangen van den Kleinen Burger) nemen de eerbiedige vrijheid U-Ed. het volgende voor oogen te leggen.

Onder de standen der samenleving die het diepst door den tegenwoordigen oorlog getroffen worden, dient wel de Kleine Burger vermeld. Immers, het seizoen van 1914 mislukte totaal, een groot deel der klienteel ontvluchte de stad, de prijs der levensmiddelen is merkkelijk gerezen en langs den andere kant, zijn de bronnen van inkomsten van de drie vierden verminderd en, voor velen, totaal uitgedroogd. Wordt er geene spoedige hulp verleend aan de Kleine Burgerij, deze zal onvermijdelijk te laste van de stad vallen.

Door bemiddeling der stad werd het Onderstandskomitee voor Noodlijdenden in 't leven geroepen; de stad schenkt voorschotten aan de Staatsagenten - twee doeltreffende maatregelen om den nijpenden nood eenigszins te lenigen. Ongelukkiglijk kunnen de kleine burgers er geen nut uit trekken. Een ingeboren gevoel van eigenweerde, overigens, belet hen de hand uit te steken, en zulks des te meer daar velen, om niet te zeggen allen, fier het hoofd zouden mogen verheffen, bestond voor hen het krediet of een gedeelte van het krediet dat zij zelve mogen moeten toestaan. Schier alle kleine burgers bezitten, bovendien, min of meer waarborgen.

In vele Belgische steden zijn kredietinstellingen open gebleven - en kunnen de kleine burgers daar hulp vinden. Te Oostende bestaat niets dergelijks - en de stad zou haar werk van tegemoetkoming aan de bevolking volledigen, kon zij hare hulp verleen tot het stichten, zooals te Gent eener hulpbank, die, mits degelijke waarborgenn, aan de kleine burgers zekere te bepalen voorschotten zou doen.

Er mag niet uit het oog verloren worden dat moest de kleine Burgerij over eenig geld beschikken, de kleine handel weldra herleven zal.

De ondergeteekenden, gezien den dringenden nood der kleine Burgerij, bidden U-Ed. bovenstaande kwestie zoo spoedig mogelijk te willen onderzoeken en bieden U intusschen, geachte Heeren, de verzekering hunner hoogachting.

De Schrijver,
A. SMISSAERT

De Voorzitter
G. CLAEYS-ISEBAERT
128, A. Pieterslaan

* * *

De Oostendse Drukkers kregen heden vanwege het Gemeentebestuur volgende medeling, die wij uit het Duits vertalen :

Keizerlijke
duitsche Kommandatuur
Oostende

Boek n° 918.
Oostende, den 22 December 1914

Aan de drukkerijen moet schriftelijk medegeeld worden dat op ieder druksel den naam van den drukker zichtbaar moet zijn en dat geene druksels openbaar mogen gemaakt worden, zonder goedkeuring der duitsche Kommandatur.

(g) Bittinger,
Kapiteinluitenant
en Plaatsbevelhebber

Aan den Heer Burgemeester der Stad Oostende

* * *

De duitschers hebben deze morgen bezit genomen van het Koninklijk Atheneum, kant der St Peterburgstraat, waar tot hiertoe het Centraal bureel voor Noodlijdenden gevestigd was. Dit bureel is berplaats geworden naar het oud koninklijk paleis der Langestraat.

De duitschers hebben zich meester gemaakt van de kolen, aardappelen, enz. die in het Atheneum gereed lagen om aan de noodlijdenden uitgedeeld te worden.

* * *

Met oneindig veel moeite is men er in gelukt tot hiertoe 1.000 matrassen te vinden (het *Hotel Splendid* alleen leverde voor 136.000 fr. matrassen). Terwijl deze morgen de bediende, met de inzameling belast, bezig is met verslag te geven in het kabinet van M. LIEBAERT, komt er een nieuw bevel toe, ditmaal van admiraal VON SCHRODER : tegen deze morgen noen moet die kerel 2.000 matrassen te zijner beschikking hebben.

Nog een nieuw bevel : tegen 1 ure moet de stad 50 aardewerkers leveren met piek en spade.

Rond 1 ure staan de 50 man, vertreksgereed in de Kerkstraat, doch toen zij vernemen dat er kwestie is de duitscher te dienen te Middelkerke, poetsten schier allen de plaat. De overblijvende 9 hadden geerne dit voorbeeld gevolgd, doch zij werden te goed door de duitschers bewaakt en moesten plaats nemen in een tram.

Seffens wordt de stad verwittigd dat zij nieuwe mannen te leveren heeft tegen morgen 9 ure, of anders 300 fr. boet per uur vertraging.

Woensdag 23e December. -

ZEVENTIGSTE DAG DER BEZETTING

Zooals de vorige dagen, "halen en brengen" van soldaten, krijgsvoorraad, kanonnen en levensmiddelen. Ook van tijd tot tijd, aankomst van gekwetsten.

De Duitschers sturen de Belgische gevangenen terug die tengevolge van gebrekkelijkheid onmogelijk de wapens nog kunnen opnemen. Zoo werden hier twee Oostendenaars teruggestuurd : de genaamde Desiré VAN DEILE, wonende op het H. Hertkwartier en de genaamde DEMAN, zoon van een overleden sergeant van het 3e linie, die, bij Tienen, een kogel in het hoofd kreeg en zoo erg aan de oogen werd getroffen, dat men voor zijn gezicht vreest.

De aardewerkers, gister door de stad, op opeiseling der Duitschers, geleverd, kwamen deze morgen niet op : de Duitschers hadden hen gedwongen, in en rond eene hofstede, dichtbij Middelkerke gelegen, aardwerken uit te voeren

* * *

ONTRUIMING DER A. PIETERSLAAN

Deze namiddag rond 3 ure, kregen opeens de bewoners der huizen van de Alfons Pieterslaan, vanwege de politie aanzegging dat zij binnen twee uren hunne woonsten moesten ontuimen. Men kan denken welke opschudding die maatregel bijbracht ! Oprecht bedroevend en pijnlijk was het om zien, hoe de bewoners deze schoone straat zicht haastten om hunne kostbaarheden, spiegels, uurwerken, schouw-garnituren, matrassen en desgevallen, hunne koopwaren in veiligheid te brengen. Twee, drie zieke personen werden op stootkarren weggebracht. Inmiddels stonden de Duitse soldaten reeds aan vele deuren en prangden de bewoners haast te maken. Er waren eenige lofwaardige uitzonderingen : hier en daar waren er soldaten die medehielpen aan de verhuizing.

Edelmoedige burgers wedieverden om de aldus uit hunne huizen gejogen ongelukkigen te herbergen.

De verhuizing duurde een paar uren, in vele huizen zaten reeds soldaten, toen rond 6 ure het bericht toekwam dat elkeen terug mocht komen.

Om 6 ure, dank zij de weinige gaslantaars op de A. Pieterslaan, heerschte op die laan schier volledige duisternis : in zulke voorwaarden de reeds in zekerheid gebrachte voorwerpen terugbrengen, scheen iets onmogelijks, en toch, gedurende de ruim drie kwart uurs die nog overbleven, vooraleer, volgens Duitse bevel, niemand meer op straat verschijnen mag, betrokken velen hunne huizen, door hen een paar uren voordien verlaten.

De maatregel genomen tegen de bewoners der A. Pieterslaan had het volk, langs dien kant, in dichte massas doen toestromen. Allerhande vertelselkens deden de ronde : volgens de eenen waren de bewoners beticht van spionering; volgens anderen, was men 30.000 man Duitse hulp troepen te verwachten, die op de A. Pieterslaan moesten geherbergd worden; volgens nog anderen waren de Bondgenoten op verscheidene punten doorgebroken, ja ze waren reeds bij Mariakerke, en zouden 's avonds een aanval wagen op Oostende; de Duitschers zouden zich verschansen in de huizen der A. Pieterslaan en van daar uit, de oprukkende bondgenoten beschieten. Wat eenigzins door velen die veronderstelling deelen deed, was het feit dat rond 4 1/2 ure, ruim 200 mannen en jongelingen van Middelkerke, door Duitschers opgeleid, naar stad afkwamen en langs de A. Pieterslaan in 't midden der stad werden

gebracht. De geruchten van doorbraak der bondgenoten, waren, zoo vertelde men, door die menschen rondgestrooid geworden.

De waarheid lag daar niet. Ziehier wat aanleiding gegeven had tot de ontruiming der A. Pieterslaan :

Gister waren Duitschers, van huis tot huis, in die laan gegaan om te vragen over hoeveel bedden men kon beschikken om desgevallend, Duitse soldaten te herbergen. Er werd gerekend op 400 bedden. Was 't nu onwil of tegenzin, of ook werkelijkheid, toch werden er op gansch de laan slechts ruim 240 bedden, ter beschikking van de Duitschers, gevonden !

De Duitschers, daarover woedend, deden hun beklag aan de Kommandantur. Deze besloot deze middag tot de ontruiming der laan, zulks als voorbeeld voor de Oostendenaars. Dank zij de tusschenkomst van zekere personen oordeelden de Duitse overheden de onderstane angst als genoegzame straf en trokken zij het bevel van ontruiming in.

't Zelfde, of liever daaromtrent hetzelfde was te Middelkerke voorgevallen. De Duitschers konden maar niet begrijpen hoe de Bondgenoten zoo spoedig op de hoogte gebracht werden van de bewegingen der Duitschers in en om Middelkerke. In ieder persoon die zij ontmoetten verdachten zij een spioen - en, volgens zij zelf verhaalden, in kuipen of tonnen telefoonliniën gevonden hebbende, bevelen zij aan gansch de mannelijke bevolking van Middelkerke, meer dan 12 jaar oud, het grondgebied der gemeente te verlaten. De gemeenteraad, de geestelijkheid, de geneesheren en de apothekers alleen, mochten blijven; al de andere inwoners werden onder Duitse geleide, naar Oostende gebracht.

Terwijl de bewoners der A. Pieterslaan in duizenden haasten hunne meubelen en kostbaarheden vluchtten, stonden Duitse officieren te grijslachen en gaf het muziek der mariniers een concert op de Markt !

Nog eens, "deutsche Cultur" !!

* * *

De Duitschers zijn thans bezig met de pannen van het dak van het nieuw militair hospitaal af te breken.

De bewoners van den Vuurtorenwijk, die ieder oogenblik vrezen hunne huizen beschoten te zien, verhuizen in massa.

Sedert een paar dagen loopen in stad een groot getal kerels, met een soort baanstroopersgezicht, aan den arm een witte band dragend met de letters F.S.D. Duitse soldaten vertellen dat die gasten, uit de Duitse gevangenen losgelaten, belast zijn met allerhande werken (maken en vullen van grachten, opwerken van bolwerken, enz). Andere beweren echter dat zij vrije soldaten zijn. Wat er ook van zij, zij zijn aan eene strenge tucht onderworpen en mogen in geene herbergen gevonden worden tusschen 7 en 10 u van den morgen en 1 en 4 ure van den namiddag. De Oostendse bevolking heeft ze reeds eenen naam gegeven : *Freie Spitzbuben Division* (vrije spitsboevendivisie); ook worden ze *fijne, slimme dieven* genoemd.

Heden werden de matrassen en de sargiën uitgehaald, o.a. in 2 ontuchthuizen der Kortestraat en in het socialistisch volkshotel "De Zon", Kristinastraat, waar, tot hiertoe vrij van alle bezoek van vluchtelingen, Belgische soldaten of Duitsers hadden verbleven.

Deze laatste dagen hebben de Duitsers bezit genomen van een groot getal onbewoonde huizen.

Het Bevoorradingskomitee krijgt bericht dat er bloem of meel uit Holland is verzonden en alhier binnen kort zal aankomen. Het besluit daarop slechts 5 t.h. in plaats van 10 t.h. sukrioen te mengen met de terwe. Men heeft ieder dag 53 zakken terwe nodig.

De stad moest tegen heden morgen werklieden leveren aan de Duitsers om zekere werken uit te voeren te Middelkerke. Daar aan dien eisch niet werd voldaan, krijgt de stad 1.800 fr. boet. Een soldaat komt naar het stadhuis om MM. DEVRIESE en VERHAEGHE in hechtenis te nemen : zij waren er niet.

MM. LIEBAERT, VERDEYEN en THONE gingen daarop naar de Kommandantur. Voor alle antwoord zegde BITTINGER hen dat "de Duitsers het recht hadden die opeischingen te doen" - en die heeren mochten terugkeeren.

(wordt vervolgd)

LIDGELD 1995

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heemkring De Plate is voor 1995 vastgesteld als volgt :

Aangesloten lid :	400 Fr
Steunend lid :	500 Fr
Beschermend lid :	vanaf 1.000 Fr

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin.

Ook dit jaar biedt het Grafisch Bedrijf LAMMAING ons gratis de Platekalender aan. Deze wordt samengesteld door onze ondervoorzitter de heer Omer VILAIN. Als thema werd "LA BELLE EPOQUE TE OOSTENDE" gekozen.

Het lidgeld werd dus ook dit jaar NIET verhoogd

Maar een extra steuntje kunnen we wel gebruiken

Daarom.....

wordt steunend lid i.p.v. aangesloten lid, of wordt beschermend lid i.p.v. steunend lid ! !

Jean Pierre Falise
Penningmeester